

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки України

Затверджено

На засіданні кафедри економіки України
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від __ серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри економіки України

_____ Л.С.Гринів

Силабус з навчальної дисципліни
«Основи економічної науки»,
що викладається в межах ОПП «Фінанси, банківська справа та
страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для
здобувачів з спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»

Львів 2021 р.

Назва дисципліни	Основи економічної науки
Адреса викладання дисципліни	Економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, Проспект Свободи, 18, м. Львів, Україна
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки України
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	галузь знань 07 “Управління та адміністрування”, спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
Викладачі дисципліни	Кічурчак Маріанна Василівна, доцент, доктор економічних наук, професор кафедри економіка України
Контактна інформація викладачів	Marianna.Kichurchak@lnu.edu.ua , https://econom.lnu.edu.ua/employee/kichurchak-m-v , сайт економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю)
Сторінка курсу	https://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=4182
Інформація про дисципліну	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов’язкові для того, щоб визначати основні засади та принципи регулювання економічної діяльності в умовах ринку. У курсі представлено як огляд головних концепцій і методології економічної науки, так і процесів та інструментів, які потрібні для з’ясування особливостей і закономірностей функціонування ринкової економіки у поєднанні з її державним регулюванням. У курсі враховано теоретичні основи та принципи фінансів, банківської справи та страхування.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Основи економічної науки» є початковою нормативною дисципліною з спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” для освітньої програми “Фінанси, банківська справа та страхування” (бакалавр), яка викладається в першому семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення нормативної дисципліни «Основи економічної науки» є ознайомлення студентів із базовими положеннями економічної науки, її понятійним апаратом, сучасним інструментарієм пізнання господарських явищ і процесів, особливостями і закономірностями його застосування в національній економіці.
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Основна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник.: у 2 кн. Кн.1.: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка / за ред. С.М.Панчишина і П.І.Островерха. К.: Апріорі, 2020. 648 с. 2. Стефанишин О.В., Квак М.В., Кічурчак М.В., Тербух М.І. Економічна теорія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 336 с. 3. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії. К.: Знання, 2014. 481 с. 4. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навчальний посібник / за ред. О.Ватаманюка. Львів: Інтелект-Захід, 2010. 374с. <p style="text-align: center;">Додаткова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д.Базилевича. К.: Знання-Прес, 2008. 703 с.

	<p>2. Банерджі А., Дуфло Е. Економіка бідності: як звільнити світ від злиднів / переклад з англійської В. Плискін. Київ: Наш формат, 2018. 311 с.</p> <p>3. Вілан Ч. Гола економіка: викриття нудної науки / переклад з англ. О.Дем'янчука. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 320 с.</p> <p>4. Левітт, С., Стівен, Д. Фрікономіка: зворотний бік усього на світі / переклад з англійської В.Горбатько. Київ: Наш формат, 2018. 247 с.</p> <p style="text-align: center;">Інтернет-джерела</p> <p>1. www.me.gov.ua – сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України</p> <p>2. www.minfin.gov.ua – сайт Міністерства фінансів України</p> <p>3. www.ukrstat.gov.ua – сайт Державного комітету статистики України (Фахова дисципліна забезпечена власним посібником викладачів кафедри)</p>
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 16 годин практичних занять та 72 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знати про <ul style="list-style-type: none"> - предмет і методологію економічної науки, її взаємоз'язок з економічною політикою; - основні школи і напрями економічної науки, внесок в її розвиток українських вчених-економістів; - основні проблеми організації економічної взаємодії держави, фірм і домогосподарств; - ринкову економічну систему та ринковий механізм регулювання господарської діяльності; - місце і роль підприємництва у ринковій економіці; - головні макроекономічні показники результативності функціонування національної економіки та механізм її державного регулювання; - інтеграційні процеси та глобалізацію, місце і роль України у світовій економічній системі. - Вміти <ul style="list-style-type: none"> - застосовувати категоріальний апарат економічної науки у практичній діяльності; - класифікувати потреби та визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів; - виявляти основні проблеми взаємодії держави, фірм і домогосподарств у ринковій економіці; - визначати головні засади функціонування ринкового механізму та підприємницької діяльності; - розуміти основні макроекономічні показники результативності функціонування національної економіки; - обґрунтовувати основні принципи використання інструментарію макроекономічної політики для регулювання процесів господарського життя детермінувати головні підходи і принципи державного регулювання національної економіки; - враховувати вплив інтеграційних процесів і глобалізації на розвиток національної економіки.
Ключові слова	Економічна наука, економічна теорія, ринкова економіка, державне регулювання, підприємництво, економічна інтеграція, ринковий механізм, економічні ресурси, ринкова інфраструктура, макроекономічні показники.

Формат курсу	Очний																			
	Проведення лекцій, практичних занять і консультації для кращого розуміння тем.																			
Теми	Див. СХЕМУ КУРСУ**																			
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру письмовий/тестовий/																			
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з “Історії України”, “Правознавства”, “Математики”, “Української мови”, що достатні для сприйняття категоріального апарату основ економічної науки, розуміння джерел, які рекомендовані для опрацювання, та інформації, яка міститься у офіційних документах та інтернет-сайтах органів державної влади.																			
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки), дискусія																			
Необхідне обладнання	Із урахуванням особливостей навчальної дисципліни вивчення курсу може не потребувати використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.																			
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні тощо: 30 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30 • контрольні заміри (модулі): 20 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20 • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p style="text-align: right;"><i>Таблиця 1</i></p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Кількість балів</th> <th>Оцінка за шкалою ECTS</th> <th>Оцінка (національна шкала оцінювання)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">90-100</td> <td style="text-align: center;">A – відмінно</td> <td style="text-align: center;">5 (відмінно)</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">71-89</td> <td style="text-align: center;">81-89</td> <td style="text-align: center;">B – дуже добре</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">71-80</td> <td style="text-align: center;">C – добре</td> </tr> <tr> <td rowspan="2" style="text-align: center;">51-70</td> <td style="text-align: center;">61-70</td> <td style="text-align: center;">D – задовільно</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">51-60</td> <td style="text-align: center;">E – посередньо</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">0-50</td> <td style="text-align: center;">FX – незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td style="text-align: center;">2 (незадовільно)</td> </tr> </tbody> </table> <p>A – відмінно. Завдання виконані у повному обсязі, розкрито сутність проблеми (явища). Відповідь є повною, побудована правильно і логічно, зроблені адекватні висновки.</p> <p>B – дуже добре. Завдання виконані загалом у повному обсязі, але допущені несуттєві помилки, чітко не розкрито сутність проблеми (явища). Завдання розв’язане на 81-92 %.</p> <p>C – добре. Завдання загалом виконані, допущено 3-5 несуттєвих помилки, або одна суттєва помилка, котра однак суттєво не впливає на висновки. Завдання розв’язане на 61-80 %.</p> <p>D – задовільно. Завдання виконані не у повному обсязі, у відповіді відсутня чітка логіка (послідовність), проблема висвітлена слабо і не аргументовано. Крім несуттєвих, допущені 2-3 суттєві помилки, котрі роблять висновки викривленими, неточними або двозначними. Завдання розв’язане на 51-60 %.</p> <p>E – посередньо. Завдання виконане на 50 %, із суттєвими помилками, що спотворюють сутність проблеми, роблять висновки</p>	Кількість балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка (національна шкала оцінювання)	90-100	A – відмінно	5 (відмінно)	71-89	81-89	B – дуже добре	71-80	C – добре	51-70	61-70	D – задовільно	51-60	E – посередньо	0-50	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)
Кількість балів	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка (національна шкала оцінювання)																		
90-100	A – відмінно	5 (відмінно)																		
71-89	81-89	B – дуже добре																		
	71-80	C – добре																		
51-70	61-70	D – задовільно																		
	51-60	E – посередньо																		
0-50	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)																		

	<p>неадекватними, недоцільними тощо.</p> <p>FX – незадовільно. Завдання виконане менш, ніж на 50 %, із суттєвими помилками, що спотворюють сутність проблеми, призводять до неправильних висновків.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до екзамену.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет економічної науки. 2. Методологія, закони і категорії економічної науки. 3. Економічна наука та економічна політика. 4. Виникнення та головні етапи розвитку економічної науки. 5. Видатні українські вчені-економісти, їхній внесок у розвиток економічної науки. 6. Економічні потреби і закон зростання потреб. 7. Економічні інтереси та їхні види. 8. Економічні ресурси та їхня обмеженість. 9. Виробництво та його фактори. 10. Ефективність використання економічних ресурсів. 11. Проблема вибору і виробничі можливості економіки. 12. Економічне зростання та сталий розвиток. 13. Умови виникнення та етапи розвитку товарного виробництва. 14. Благо як економічна категорія. 15. Теорії цінності блага. 16. Виникнення грошей та їхня сутність.

	<ol style="list-style-type: none"> 17. Гроші та їх функції. Закон грошового обігу. 18. Інфляція, її види та типи. 19. Сутність та види грошових систем. Національна валюта. 20. Ціна та її основні функції. 21. Економічна система та її головні компоненти. 22. Критерії класифікації економічних систем за Б.Гаврилишиним. 23. Системи вільного підприємництва та узгодженого вільного підприємництва. 24. Адміністративно-командна система. 25. Розподільчий соціалізм і ринковий соціалізм. 26. Економічний зміст власності. 27. Ринкова економіка, її сутнісні ознаки та принципи. 28. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів. 29. Суть, умови виникнення та функції ринку. 30. Ринкові структури та їхні основні типи 31. Інфраструктура ринку, її значення та головні елементи. 32. Товарна біржа та її головні функції. 33. Фондова біржа та її головні функції. 34. Банківська система та небанківські фінансові інститути. 35. Попит і його чинники. Закон попиту. 36. Пропозиція та її чинники. Закон пропозиції. 37. Ринкова рівновага і механізм її формування. 38. Еластичність попиту та пропозиції, їхні види. 39. Переваги і недоліки ринкового механізму. 40. Підприємство, його принципи та види. 41. Підприємство та організаційно-правові форми фірм в Україні та світі. 42. Основний і оборотний капітал підприємства. 43. Виторг і прибуток підприємства. Чинники, що впливають на норму прибутку. 44. Національне господарство і його компоненти. 45. Макроекономічні показники вимірювання ефективності функціонування національної економіки. 46. Валовий внутрішній продукт і способи його обчислення. 47. Типи та умови економічного зростання. Економічні коливання та їхні причини. 48. Безробіття та його форми. 49. Антициклічна політика держави та її важелі. 50. Фіскальна політика та її головні знаряддя. 51. Монетарна політика та її головні знаряддя. 52. Підґрунтя міжнародних економічних відносин. 53. Платіжний баланс країни та взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. 54. Міжнародна інтеграція та її види. 55. Інтеграція України у світову економіку.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

**** Схеми курсу**

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція,	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1, 2	Тема 1. Предмет і методологія економічної науки 1. Предмет, методологія, закони і категорії економічної науки. 2. Економічна наука та економічна політика. 3. Виникнення та головні етапи розвитку економічної науки. 4. Видатні українські вчені-економісти, їх внесок у розвиток економічної науки.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 3	2 тижні
2, 3	Тема 2. Основні проблеми організації економіки 1. Безмежність потреб та обмеженість ресурсів. 2. Виробництво, його чинники та ефективність використання ресурсів. 3. Проблема вибору і виробничі можливості економіки. Перспективи економічного розвитку.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 3	2 тижні
4, 5	Тема 3. Товарне виробництво 1. Умови виникнення та етапи розвитку товарного виробництва. 2. Благо як економічна категорія. Теорії цінності блага. 3. Гроші та їхні функції. Закон грошового обігу. 4. Інфляція, її види та типи.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 4	2 тижні
6	Тема 4. Економічна система 1. Суть та механізми економічної системи. 2. Типізація економічних систем. Класифікація економічних систем за Б.Гаврилишиним. 3. Економічний зміст власності.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 4	2 тижні
7, 8	Тема 5. Ринкова економіка 1. Ринкова економіка, її сутнісні ознаки та принципи. 2. Суть, умови виникнення та функції ринку. 3. Ринкові структури та їхні основні типи 4. Інфраструктура ринку, її значення та головні елементи. Товарна та фондові біржі	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 4	2 тижні
9, 10	Тема 6. Ринковий механізм регулювання господарської діяльності 1. Попит та його чинники. Еластичність попиту за ціною. 2. Пропозиція та її чинники. Еластичність пропозиції за ціною. 3. Ринкова рівновага і механізм її формування.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 4	2 тижні
11, 12	Тема 7. Підприємництво і підприємство у ринковій економіці 1. Підприємництво і підприємство, його принципи та види. 2. Організаційно-правові форми підприємств в Україні та світі. 3. Засоби підприємства. 4. Витрати, виторг і прибуток підприємства.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 4	2 тижні
13, 14	Тема 8. Національне господарство і головні макроекономічні показники результативності його функціонування 1. Національне господарство і його компоненти. Макроекономічні показники вимірювання ефективності функціонування національної економіки. 2. Валовий внутрішній продукт. 3. Економічний розвиток. Типи та умови	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 4	2 тижні

	економічного зростання.				
14, 15	Тема 9. Економічна політика держави 1. Антициклічна політика держави та її важелі. 2. Фіскальна політика та її головні знаряддя. 3. Монетарна політика та її головні завдання.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 3	2 тижні
15, 16	Тема 10. Україна і світова економіка 1. Підгрунття міжнародних економічних відносин. 2. Платіжний баланс країни і взаємозв’язок рахунків платіжного балансу. 3. Міжнародна інтеграція України у світову економіку.	лекція	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Опрацювання матеріалів лекції, підготовка до практичної, 3	2 тижні

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *практичні	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
2	Тема 1. Предмет і методологія економічної науки 1. Предмет, методологія, закони і категорії економічної науки. 2. Економічна наука та економічна політика. 3. Виникнення та головні етапи розвитку економічної науки. 4. Видатні українські вчені-економісти, їх внесок у розвиток економічної науки.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 3	2 тижні
4	Тема 2. Основні проблеми організації економіки 1. Безмежність потреб та обмеженість ресурсів. 2. Виробництво, його чинники та ефективність використання ресурсів. 3. Проблема вибору і виробничі можливості економіки. Перспективи економічного розвитку.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 3	2 тижні
6	Тема 3. Товарне виробництво 1. Умови виникнення та етапи розвитку товарного виробництва. 2. Благо як економічна категорія. Теорії цінності блага. 3. Гроші та їхні функції. Закон грошового обігу. 4. Інфляція, її види та типи.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 4	2 тижні
8	Тема 4. Економічна система 1. Суть та механізми економічної системи. 2. Типізація економічних систем. Класифікація економічних систем за Б.Гаврилишиним. 3. Економічний зміст власності.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 4	2 тижні
10	Тема 5. Ринкова економіка 1. Ринкова економіка, її сутнісні ознаки та принципи. 2. Суть, умови виникнення та функції ринку. 3. Ринкові структури та їхні основні типи 4. Інфраструктура ринку, її значення та головні елементи. Товарна та фондові біржі	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 4	2 тижні
10	Тема 6. Ринковий механізм регулювання господарської діяльності 1. Попит та його чинники. Еластичність попиту за ціною. 2. Пропозиція та її чинники. Еластичність пропозиції за ціною. 3. Ринкова рівновага і механізм її формування.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 4	2 тижні

12	Тема 7. Підприємництво і Підприємство у ринковій економіці 1. Підприємництво і підприємство, його принципи та види. 2. Організаційно-правові форми підприємств в Україні та світі. 3. Засоби підприємства. 4. Витрати, виторг і прибуток підприємства.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 4	2 тижні
14	Тема 8. Національне господарство і головні макроекономічні показники результативності його функціонування 1. Національне господарство і його компоненти. Макроекономічні показники вимірювання ефективності функціонування національної економіки. 2. Валовий внутрішній продукт. 3. Економічний розвиток. Типи та умови економічного зростання.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 4	2 тижні
14	Тема 9. Економічна політика держави 1. Антициклічна політика держави та її важелі. 2. Фіскальна політика та її головні знаряддя. 3. Монетарна політика та її головні завдання.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 3	2 тижні
16	Тема 10. України і світова економіка 1. Підгрунття міжнародних економічних відносин. 2. Платіжний баланс країни і взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. 3. Міжнародна інтеграція України у світову економіку.	практична	Див. “Література для вивчення дисципліни”	Підготовка доповідей, тематичних презентацій, опрацювання рекомендованих джерел, 3	2 тижні